

PROKURORŲ ETIKOS KOMISIJA

IŠVADA DĖL <...AUKŠTESNIOJO PROKURORO...> VEIKSMŲ

2026 m. kovo 18 d. Nr. 1.6.-7
Vilnius

Prokurorų etikos komisija (toliau – Komisija) 2026 m. vasario 3 d. ir 2026 m. vasario 18 d. Generalinėje prokuratūroje vykusių posėdžių metu, dalyvaujant Komisijos pirmininkei Ugnei Rinkevičienei, Komisijos nariams Ingai Barišauskei, Ingai Grigienei, Virginijai Vigelienei, Mantui Jurkėnui, Rokui Uscilai, sekretoriaujant Agnei Prancevičiūtei, išnagrinėjusi pareiškėjo generalinio prokuroro pavaduotojo, ėjusio generalinio prokuroro pareigas, Ginto Ivanausko (toliau – Pareiškėjas) 2025 m. lapkričio 25 d. kreipimąsi dėl Vilniaus apygardos prokuratūros <...aukštesniojo prokuroro...> galimai neetiško elgesio,

n u s t a t ė:

Pareiškėjas kreipėsi į Komisiją dėl <...aukštesniojo prokuroro...> galimai padaryto Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodekso¹ (toliau – Kodeksas) pažeidimo ir nurodė, kad <...aukštesnysis prokuroras...>:

1. 2024 m. rugpjūčio mėn. gavęs iš ikiteisminį tyrimą organizuojančių prokurorų informaciją apie tai, kad Ukmergės rajono savivaldybės tarybos nariai <...> ir <...> savo išlaidų ataskaitose panaudojo degalų pirkimo, apmokėto prokurorui <...> priklausančiomis mokėjimo kortelėmis, kvitus (t. y. panaudojo 35 mokėjimo kvitus(čekius), kurių bendra suma – 1 386 Eur), nesiėmė Prokuratūros įstatyme ir Tarnybinio patikrinimo atlikimo ir tarnybinės atsakomybės taikymo prokurorams nuostatuose² (toliau – Nuostatai) nustatytos pareigos nedelsiant informuoti generalinį prokurorą. Nors pagal Nuostatų 9 punktą tokia informacija privalo būti perduota generaliniam prokurorui tą pačią dieną telefonu arba tarnybiniu pranešimu, informacijos neperdavė, neinicijavo rizikos vertinimo ir nesiėmė jokių veiksmų, nors duomenys rodė galimą jam pavaldaus prokuroro <...> giminaičių nusikalstamą veiką ir galimą <...> asmens duomenų panaudojimą. Tokiu neveikimu buvo sudarytos prielaidos klaidingam įspūdžiui, kad pateikti duomenys neturi esminės reikšmės.

2. Žinodamas, kad <...> ir <...> yra prokurorų <...> ir <...> artimieji giminaičiai (tėvai ir uošviai), taip pat žinodamas, kad jų veikoje buvo naudojami <...> kortele apmokėti degalų pirkimo kvitai (čekiai), nesiėmė jokių veiksmų interesų konfliktui (ar bent jo regimybei) pašalinti, nors tokios aplinkybės objektyviai kėlė klausimų dėl skaidrumo, nepriklausomumo ir nešališkumo. Nepaisydamas to, kad buvo informuotas apie giminystės ryšius ir faktą, jog <...> duomenys buvo panaudoti savivaldybės tarybos narių ataskaitoms pagrįsti, taip pat apie faktą, kad byla artėjo prie procesinio užbaigimo (baudžiamieji įsakymai), nenustatė kontrolės mechanizmų, neinicijavo bylos persikirstymo, neužtikrino, kad būtų išvengta regimybės, jog apygardos prokuratūros vadovas

1 Patvirtintas Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2023 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. I-192 „Dėl Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodekso patvirtinimo“.

2 Patvirtinti Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2016 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. I-181 „Dėl Tarnybinio patikrinimo atlikimo ir tarnybinės atsakomybės taikymo prokurorams nuostatų patvirtinimo“.

toleruoja tyrimą, kuriame figūruoja jam pavaldžių prokurorų giminaičiai. Tokie <...aukštesniojo prokuroro...> veiksmai nesuderinami su Kodekse įtvirtintais pavyzdingumo, padarumo ir atsakingumo principais.

3. Žinodamas, kad įtarimų dėl <...> ir <...> veiksmų panaudojant <...> mokėjimo kortele apmokėtus degalų pirkimo kvitus (čekius) projektai jau buvo parengti ir paskelbti IBPS, neinicijavo jokio šios informacijos formalizavimo ar papildomų vidaus kontrolės veiksmų ir taip neužtikrino tinkamo reagavimo į galimus Kodekso pažeidimus. Nors gavo informaciją apie įtarimų projektų turinį, teismo baudžiamųjų įsakymų priėmimą 2024 m. lapkričio 4 ir 5 d., taip pat apie faktą, kad tyrimas artėjo prie užbaigimo, tačiau šios informacijos neįformino tarnybiniu pranešimu, taip pat nepavedė atlikti papildomų patikrinimo veiksmų, todėl nebuvo įvertinta prokuroro <...> veiksmų ar neveikimo rizika ir nebuvo užtikrintas teisės aktų reikalavimas nedelsiant informuoti apie galimus pažeidimus.

4. Disponuodamas informacija, kuri turi akivaizdžią reputacinę reikšmę prokuratūrai ir viešajam pasitikėjimui ja, neinformavo generalinio prokuroro apie ikiteisminiame tyrime nustatytas aplinkybes net ir po to, kai buvo priimti įsiteisėję teismo baudžiamieji įsakymai (2024 m. lapkričio 4 ir 5 d.), kuriais konstatuota, kad <...> ir <...> naudojo <...> kortele apmokėtus degalų kvitus (čekius). Nors generalinei prokurorei persiuntė baudžiamuosius įsakymus, tačiau nepaaiškino ir neakcentavo, jog juose konstatuoti duomenys yra tiesiogiai susiję su prokuroru <...>, nepateikė tarnybinio pranešimo nei raštu, nei telefonu, savo neveikimą grindė argumentu, kad „nebuvo pagrindo“, nors teismo sprendimai galutinai patvirtino tikrąjį faktinį pagrindą – <...> duomenų naudojimą ir jų galimą perdavimą giminaičiams. Dėl to nebuvo užtikrintas išimtinės generalinio prokuroro kompetencijos – informavimo – mechanizmas ir galimai pažeistas Kodekse įtvirtintas atsakomybės principas.

Prie kreipimosi pridėta 2025 m. lapkričio 21 d. vidaus tyrimo išvada Nr. VT-471, kurioje nurodyta, jog <...aukštesnysis prokuroras...> galimai pažeidė Kodekso 6 straipsnio 2 punkte įtvirtintą teisingumo ir nešališkumo reikalavimą, 7 straipsnio 5 punkte įtvirtintą padarumo reikalavimą, 12 straipsnio 1 punkte įtvirtintą atsakomybės reikalavimą, 13 straipsnio 5 punkte įtvirtintą pavyzdingumo reikalavimą, 14 straipsnio 4 punkte įtvirtintą profesionalumo reikalavimą. Be to, nepranešdamas generaliniam prokurorui apie prokuroro <...> mokėjimo kortelių naudojimą ir šio prokuroro giminaičių padarytą veiką, pažeidė Nuostatų 9 punkto reikalavimus, Prokuratūros įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 6 punkto ir 39¹ straipsnio 1 dalies reikalavimus.

Kreipimesi taip pat prašoma Komisijos ištirti, ar 2025 m. lapkričio 21 d. vidaus tyrimo išvadoje Nr. VT-471 nurodyti veiksmai nepažeidžia Kodekso ir kitų teisės aktų reikalavimų.

Komisijai pateiktame rašytiniame paaiškinime <...aukštesnysis prokuroras...> nurodė, kad nepadarė Nuostatų 9 punkte numatytos pareigos nevykdymo, jokių aplinkybių, susijusių su <...> „čekučių“ bylomis ir jose priimtais procesiniais sprendimais nuo aukštesniųjų prokurorų – generalinės prokurorės N. Grunskienės, taip pat Generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento vyriausiojo prokuroro A. Urbelio ir vyriausiojo prokuroro pavaduotojo M. Jovaišos nenuslėpė, apie tai kiekvienas buvo informotas šių bylų aptarimo metu, elektroniniu paštu ir pokalbių telefonu metu. Taip pat paaiškinime pateikė aptarimų, elektroninių laiškų datas ir nurodė, kad 2024 m. lapkričio 4 d. vertindamas prokuroro <...> veiksmus jis vadovavosi žinoma praktika dėl tokių asmenų veiksmų nevertinimo profesinės (tarnybinės) etikos aspektu ir todėl padarė išvadą, kad <...> veiksmuose nėra jokio tarnybinio pažeidimo sudėties. Mano, jog tai, kad Komisija įžvelgė <...> veiksmuose Kodekso pažeidimus, nulėmė aplinkybė, kad Komisija vertino kur kas daugiau medžiagos nei vertinimo metu turėjo jis.

Vertinant Komisijos posėdyje aplinkybes, ar <...aukštesniojo prokuroro...> veiksmai nepažeidė Kodekso reikalavimų, buvo susipažinta su vidaus tyrimo Nr. VT-471 medžiaga, vidaus tyrimo išvada Nr. VT-216, <...aukštesniojo prokuroro...> paaiškinimu ir pateiktais elektroninių

laiškų nuorašais, nuasmeninta Komisijos 2025 m. rugsėjo 12 d. išvada Nr. 1.6.-7, tyrimo metu gautais duomenimis apie <...aukštesniojo prokuroro...> tarnybą, jo charakteristika. Nustatyta, kad:

1. Įsiteisėjusiais Vilniaus apygardos teismo 2024 m. lapkričio 4 d. baudžiamaisiais įsakymais (baudžiamosiose bylose Nr. e1-278-468/2024 ir Nr. e1-279-935/2024 (IT Nr. 02-7-00024-24, Nr. 02-7-00025-24)) <...> ir <...> pripažinti kaltais ir nuteisti už tai, kad būdami valstybės tarnautojais – Ukmergės rajono savivaldybės tarybos nariais, turėdami tikslą apgaule savo naudai įsigyti savivaldybei priklausančią turtą – gauti išmokas pagal savo pateiktas ataskaitas su išlaidas pateisinančiais dokumentais, tyčia sąmoningai, sistemingai ilgą laiką (4 metus) piktnaudžiavo tarnybine padėtimi, klastoję ataskaitas, kuriose įrašė žinomai melagingus duomenis apie ne savo, o kitų asmenų, nesusijusių su jų, kaip savivaldybės tarybos narių veikla, išlaidas ir tai patvirtino prie ataskaitų pridedamais išlaidas pagrindžiančiais dokumentais bei šias, žinomai suklustotas, ataskaitas pateikė savivaldybės administracijos Apskaitos skyriaus darbuotojams ir šių ataskaitų pagrindu faktiškai gavo iš savivaldybės administracijos jose nurodytas pinigines lėšas ir taip apgaule įgijo svetimą – savivaldybei priklausančią turtą (<...> – 3 637,26 Eur, <...> – 3 969,61 Eur). Teismo sprendimais nustatyta, kad dalį nurodytų išlaidų (2019–2022 m. degalų pirkimo kvitai) šie asmenys grindė prokuroro <...> vardu išduotomis keliomis mokėjimo kortelėmis.

2. Komisijos 2025 m. rugsėjo 12 d. išvadoje Nr. 1.6.-7 konstatuota, kad prokuroro <...> elgesys sistemingai perduodant oficialius dokumentus kvitus, patvirtinančius degalų įsigijimą, už kuriuos sumokėta jam išduota mokėjimo kortele, <...> ir <...> (o šie juos panaudojo nusikalstamoms veikoms padaryti) pažeidė Kodekse įtvirtintus teisingumo, padarumo ir atsakomybės principus. Pažeidimai padaryti veikiant neatsargiai ir nerūpestingai.

3. Komisijos posėdžių metu <...aukštesnysis prokuroras...> naudojosi savo teise teikti paaiškinimus, atsakyti į Komisijos narių klausimus ir nurodė, kad patvirtina rašytiniame paaiškinime nurodytas aplinkybes, detalių apie tai, kada ir kur <...> pylėsi degalų jis nežino, tyrimo organizavimą perduoti kitai teritorinei prokuratūrai jis nesvarstė, nes nebuvo jokių nusišalinimo pagrindų, šį klausimą aptarė su tyrimui vadovavusia prokurore, kuri nesijautė šališka, be to, jis vadovavosi nusistovėjusia praktika, jog tokie tyrimai neperduodami, pateikė tyrimų, kurie nebuvo perduoti, pavyzdžių. Taip pat nurodė, kad Kodekso 6 straipsnio 2 punkto reikalavimų nepažeidė, elgėsi tinkamai, Kodekso 7 straipsnio 5 punkto reikalavimų nepažeidė, elgėsi diskretiškai. Dėl 12 straipsnio 1 punkto reikalavimų pažeidimo mano, kad tai vidaus tyrimą atlikusio prokuroro klaida, 13 straipsnio 5 punkto reikalavimų nepažeidė, 14 straipsnio 4 punkto reikalavimų nepažeidė, nes vertino, kad prokuroras <...> yra vienintelė išimtis, kuomet tokioje situacijoje buvo konstatuotas etikos pažeidimas. Taip pat nurodė, kad, susipažinęs su nenuasmeninta Komisijos 2025 m. rugsėjo 12 d. išvada Nr. 1.6.-7, mano, jog priimdama sprendimą Komisija vertino kur kas daugiau medžiagos, nei turėjo jis.

4. Nuostatų 9 punkte nustatyta, kad generalinio prokuroro pavaduotojas, teritorinės prokuratūros vyriausiasis prokuroras (jo pavaduotojas), Generalinės prokuratūros departamento, skyriaus vyriausiasis prokuroras (jo pavaduotojas), gavę informaciją apie prokuroro galimai padarytą tarnybinį pažeidimą ar nustatę tarnybinio pažeidimo požymius, nedelsdami informuoja tarnybiniu pranešimu generalinį prokurorą. Kartu su tarnybiniu pranešimu pateikiami jame nurodytos aplinkybės pagrindžiantys duomenys ir dokumentai. Nesant galimybės nedelsiant informuoti tarnybiniu pranešimu, informuojama telefonu, o tarnybinis pranešimas pateikiamas vėliau.

5. Komisijos nuomone, nustatytas teisinis reguliavimas įpareigoja specialiuosius subjektus (vienas kurių yra ir <...aukštesnysis prokuroras...>), t. y. generalinio prokuroro pavaduotoją, teritorinės prokuratūros vyriausiąjį prokurorą (jo pavaduotoją), Generalinės prokuratūros departamento, skyriaus vyriausiąjį prokurorą (jo pavaduotoją), gavus informaciją apie prokuroro galimai padarytą tarnybinį pažeidimą ar nustatčius tarnybinio pažeidimo požymius, imtis griežtai apibrėžtų veiksmų, o būtent nustatyta forma (tarnybiniu pranešimu, su pridedamais duomenimis ar

dokumentais) informuoti generalinį prokurorą. Vienintelė numatyta išimtis – kai nėra galimybės nedelsiant informuoti tarnybiniu pranešimu, generalinis prokuroras informuojamas telefonu, o tarnybinis pranešimas pateikiamas vėliau.

6. Komisijos manymu, Nuostatų 9 punkto pažeidimas pasireiškia, kai:

6.1. specialusis subjektas (aptartas šios išvados 5 punkte), gavęs informaciją apie prokuroro galimai padarytą tarnybinį pažeidimą ar pats nustatęs tarnybinio pažeidimo požymių, nepraneša apie tai generaliniam prokurorui;

6.2. specialusis subjektas (aptartas Nuostatų 5 punkte), gavęs informaciją apie prokuroro galimai padarytą tarnybinį pažeidimą ar pats nustatęs tarnybinio pažeidimo požymių, praneša generaliniam prokurorui netinkama forma.

7. Šiuo konkrečiu atveju <...aukštesnysis prokuroras...>, kaip specialusis subjektas, turėjo pareigą, gavęs informaciją apie prokuroro galimai padarytą tarnybinį pažeidimą ar pats nustatęs tarnybinio pažeidimo požymių, tarnybiniu pranešimu informuoti generalinę prokurorę, todėl <...aukštesniojo prokuroro...> veiksmai Komisijos posėdyje gali būti analizuojami Kodekso 6 straipsnio 2 punkte aptarto pažeidimo aspektu, tačiau, Komisijos nuomone, tyrimo metu, išnaudojus visas galimybes, nebuvo surinkta duomenų, paneigiančių <...aukštesniojo prokuroro...> teiginį, kad vertindamas prokuroro <...> veiksmus jis neturėjo pakankamai duomenų, kad galėtų įžvelgti prokuroro galimai padarytą tarnybinį pažeidimą. Be to, <...aukštesniojo prokuroro...> veiksmai iš esmės nesukėlė neigiamų pasekmių – prokuroro <...> padaryti Kodekso pažeidimai buvo iširti, įvertinti ir jam pritaikyta tarnybinė atsakomybė.

8. Vienas esminių demokratinės ir teisinės valstybės principų *in dubio pro reo* įpareigoja visas nepašalintas abejones vertinti traukiamo atsakomybės asmens naudai ir draudžia, jei yra nepašalintų abejonių dėl reikšmingų bylos aplinkybių, priimti asmeniui nepalankų sprendimą. Komisijos manymu, šis principas taikytinas ir šioje situacijoje, todėl vertintina, kad <...aukštesnysis prokuroras...> nepadarė įstatymo pažeidimo, tarnybinio nusižengimo, prokuroro vardą žeminančio poelgio ar kito Kodekso pažeidimo.

9. Komisija, siekdama įgyvendinti Komisijos nuostatų³ 5 punkte nustatytus tikslus, o būtent siekdama, kad visi prokurorai laikytųsi Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų, kitų teisės aktų, Kodekso principų ir normų reikalavimų, taip pat siekdama užtikrinti prokurorų atsakomybės realizavimą, nusprendžia <...aukštesniajam prokurorui...> pateikti rekomendacijas dėl veiksmų ateityje (rekomendacijos detalizuojamos šios išvados rezoliucinėje dalyje).

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 41 straipsnio 3 dalimi, Prokurorų etikos komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2012 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. I-16 „Dėl Prokurorų etikos komisijos nuostatų patvirtinimo“, 5 punktu ir 43.1 papunkčiu,

k o n s t a t u o j a:

1. <...aukštesnysis prokuroras...> nepadarė įstatymo pažeidimo, tarnybinio nusižengimo, prokuroro vardą žeminančio poelgio ar Kodekse nustatyto kito pažeidimo.

2. Rekomenduoja <...aukštesniajam prokurorui...>:

2.1. Papildomai susipažinti su Kodekso nuostatomis.

2.2. Atkreipti dėmesį į tai, kad kompetentingas subjektas apie atvejus, kai ikiteisminiame tyrime proceso dalyviu tampa prokuroras ar jo šeimos nariai, privalo būti informuojamas visais atvejais, nes tik taip gali būti objektyviai ir laiku išspręstas ikiteisminio tyrimo perdavimo kitai teritorinei prokuratūrai klausimas ir užtikrintas prokuroro veiklos nepriklausomumas ir nešališkumas.

³ Patvirtinti Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2012 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. I-16 „Dėl Prokurorų etikos komisijos nuostatų patvirtinimo“.

2.3. Atkreipti dėmesį į tai, kad visais atvejais aukštesnieji prokurorai privalo laikytis Nuostatų 9 punkto reikalavimų ir nustatyta tvarka pranešti apie prokurorų galimai padarytus tarnybinius pažeidimus, esant net ir minimaliems tokių pažeidimų požymiams.

Komisijos pirmininkė

Ugnė Rinkevičienė